

Sygn. akt I UK 289/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek (przewodniczący)

SSN Piotr Prusinowski

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 grudnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Decyzją z 21 stycznia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił A.K. prawa do emerytury z uwagi na brak 15-tu lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca zaskarżył tę decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury z uwzględnieniem wykonywanej przez niego pracy w okresie od 18 czerwca 1973 r. do 10 czerwca 1994 r. W toku postępowania sądowego,

wnioskodawca wniósł o zaliczenie także okresu pracy od 1 marca 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. w zakładzie P.M. i W.Ś. Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „W.” Sp. j. w R..

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w P., sygn. akt V U (...), zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 31 grudnia 2015 r., rozstrzygając o kosztach postępowania.

Sąd ustalił, że wnioskodawca w dniu 31 grudnia 2015 r. złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury, wnosząc o zaliczenie do prac wykonywanych w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w: a) C. od 1 września 1971 do 20 czerwca 1973 r., na stanowisku cieśli; b) P.B.EL. i P. „E.” od 18 czerwca 1973 r. do 14 maja 1974 r., na stanowisku cieśli; c) M. od 18 czerwca 1973 r. do 31 sierpnia 1977 r., na stanowisku cieśli; d) Przedsiębiorstwie Budownictwa Ogólnego w P. od 6 października 1977 r. do 30 września 1991 r., na stanowisku cieśli; e) Przedsiębiorstwie Zagranicznym w Polsce „A.” od 10 maja 1993 r. do 15 kwietnia 1994 r., na stanowisku cieśli; f) Przedsiębiorstwie Zagranicznym w Polsce „A.” od 16 kwietnia 1994 r. do 10 czerwca 1994 r., na stanowisku cieśli. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 7 miesięcy i 25 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Sąd ustalił, że od 1 września 1971 r. do 20 czerwca 1973 r. odwołujący się był zatrudniony w Z. w C. na stanowisku uczeń cieśla budowlany. Dnia 18 czerwca 1973 r. został skierowany do pracy w „E.” Budowa Huty w K. i w okresie od 18 czerwca 1973 r. do 27 października 1974 r. był zatrudniony na stanowisku cieśli. Do jego obowiązków należało wykonywanie szalunków do fundamentów kominów przemysłowych oraz ścian budynków przemysłowych. W okresie od 28 października 1974 r. do 8 stycznia 1976 r. odbywał służbę wojskową. Od 8 listopada 1976 r. do 31 sierpnia 1977 r. pracował w M. w M. na stanowisku cieśli. W okresie od 6 października 1977 r. do 30 września 1991 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa Ogólnego w P. na stanowisku cieśli w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca wykonywał szalunki (deskowanie) na budowie w wykopach oraz pod stropem, tj. wykonywał konstrukcje z desek, która stanowiła formę do nadania kształtu mieszance betonowej. Wysokość stropów była

uzależniona od wysokości pomieszczenia, zazwyczaj znajdowały się na wysokości około 2,5 m, 2,7 m do 5 m. Wykonywał stropy między innymi w blokach, szkołach, biurowcach, budynkach przemysłowych. Szalunki w wykopach wykonywane były na głębokości około dwóch metrów. Wnioskodawca pracował na rusztowaniu. Prace na poziomie zerowym były wykonywane sporadycznie. Ławy przy szalowaniu miały około 100-150 cm. Odwołujący się stale wykonywał pracę na wysokości bądź w wykopie; innych czynności nie wykonywał; była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie od 1 września 1988 r. do 31 marca 1991 r. odwołujący się był zatrudniony w przedsiębiorstwie budowlanym „E.” Oddział w K. na stanowisku cieśli i w tym czasie został skierowany do pracy w Czechosłowacji. Wykonywał drewniane szalunki w głębokich wykopach, które służyły do układania kabli oraz budowania przejść między blokami pod ziemią. W okresie od 10 maja 1993 r. do 15 kwietnia 1994 r. oraz od 16 kwietnia 1994 r. do 10 czerwca 1994 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Zagranicznym w Polsce „A.” Filia R. w R. na stanowisku cieśli w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracował przy budowie oczyszczalni ścieków w R. przy robieniu szalunków zbiorników, schodów na rusztowaniach, które miały około 20-30 metrów wysokości. Innych prac nie wykonywał. W okresie od 1 marca 1997 r. do 30 kwietnia 2013 r. był zatrudniony w firmie P.M. i W.Ś. Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „W.” Sp. j. w R. jako posadzkarz, a od 1 stycznia 2006 r. do 30 kwietnia 2013 r. jako mistrz budowlany. Przedsiębiorstwo zajmowało się budowaniem bloków, szkół itp. Praca odbywała się w brygadach, po około 5-7 osobowych. Wnioskodawca zajmował się pracami betoniarskimi, wykonywał wylewki z betonu. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, innych prac nie wykonywał. Pracodawcy nie wystawili odwołującemu się świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu, brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sąd uznał, że praca odwołującego się w powyższych zakładach powinna być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych, zgodnie z wykazem A, działem V - w budownictwie, poz. 5 - przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej również jako rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r.). Za słuszością takiej kwalifikacji, w ocenie Sądu, dodatkowo przemawia zarządzenie Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MBiPMB Nr 3 z 6 grudnia 1983 r., poz. 6), gdzie prace cieśli przy budowie rurociągów w głębokich wykopach oraz przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości zostały wprost wymienione, jako prace w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A, działem V, poz. 1, poz. 5.

Sąd Apelacyjny w (...), w wyniku apelacji organu rentowego, wyrokiem z dnia 28 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa (...), zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w okolicznościach faktycznych tej sprawy zasadniczego znaczenia nabiera kwalifikacja pracy wykonywanej w okresie od 6 października 1977 r. w P., ponieważ przy całym zgłoszonym okresie potencjalnego wykonywania pracy w warunkach szczególnych, trwającym od 18 czerwca 1973 r. do 31 grudnia 1998 r., ewentualne nieuwzględnienie okresu od 6 października 1977 r. do 31 sierpnia 1988 r. (10 lat 10 miesięcy i 26 dni) oznaczałoby niespełnienie przesłanki stażu szczególnego. W ocenie Sądu, charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie wskazuje na wykonywanie prac cieśli przy typowych robotach związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i użytkowych, podczas których cieśle wykonywali roboty szalunkowe przy ławach fundamentowych i stropach. Przy czym, jak ustalił Sąd pierwszej instancji, ławy pod ściany, szalowano na głębokość 100-150 cm a stropy znajdowały się zazwyczaj na wysokości 2,5 do 2,7 m, maksymalnie do 5 metrów. Sąd drugiej instancji odwołał się do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., w sprawie o sygn. akt I UK 338/16 (LEX nr 2389589), z którego wynika, że podobieństwo rozmiaru narażenia cieśli budowlanych na szkodliwe warunki zatrudnienia właściwe

dla pracowników zatrudnionych przy pracach przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości zostało uwzględnione w zarządzeniu resortowym tylko i wyłącznie ze względu na pracę na wysokości. Dlatego też, tylko ta przesłanka może decydować o zakwalifikowaniu pracy cieśli jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i to pod warunkiem wykonywania pracy na wysokości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, jak to stanowi § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Apelacyjny stwierdził, że przy uwzględnieniu podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku, nie można uznać, aby wnioskodawca, będąc zatrudnionym w P., wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace cieśli na wysokości. Jak ustalono, pracował on przy wszystkich robotach ciesielskich podczas całego procesu budowy, w tym także, jeżeli była taka potrzeba, na wysokości. Taki charakter pracy odpowiada co najwyżej pracy cieśli będącej jedną z prac w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych kwalifikowaną w dziale III wykazu C (§ 16 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w brzmieniu sprzed 7 czerwca 1996 r.), a nie pracy cieśli na wysokości. Uwzględnienie powyższej okoliczności, zdaniem Sądu, czyniło zbędnym szczegółowe odnoszenie się do pozostałych okresów zatrudnienia w aspekcie zarzutów apelacji.

Wyrok Sądu Apelacyjny odwołujący się zaskarżył w całości.

Zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 32 ust 1, 2 i 4, art. 27 oraz art. 184 ust.1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.; dalej „ustawa emerytalna”) w związku z § 1 ust.1-2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przez dokonanie rażąco błędnej ich wykładni.

Ponadto, zarzucono naruszenie prawa procesowego, to jest art. 233 k.p.c., przez dokonanie niespójnej logicznie wykładni prawa w zakresie oceny charakteru pracy odwołującego się na bazie wykazu stanowisk pracy ujętych w wykazie - jako załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Uzasadniając zarzut naruszenia prawa materialnego, skarżący wskazał na nielogiczność rozumowania Sądu Apelacyjnego opierającego się na założeniu, że przy ustalaniu, czy praca jest pracą na wysokości, wysokość mierzy się od poziomu, na którym pracownik wykonuje pracę, a nie od gruntu. Skarżący podkreślił, że w żadnym przepisie rangi budowlanej takiej interpretacji nie ma, a praca na wysokości oznacza wartość wysokościową budynku lub budowli. Skarżący wskazał również na rażąco niezgodną z prawem wykładnię pracy w szczególnych warunkach, wskazując na pozycję „stanowiska pracy określone w taryfikatorze kwalifikacyjnym robotników budowlanych” w wykazie C dział III pkt 1 oraz okoliczność, że dział ten obowiązywał do 1996 r., a w sprawie chodzi o okres pracy w latach 1977-1991 w P., czyli o okres pracy w charakterze cieśli jako robotnik budowlany, niezależnie do tego, czy przyjmie się, że była to praca na wysokości czy też nie.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku lub uchylenie i dokonanie jego zmiany przez oddalenie apelacji, w konsekwencji ustalenie prawa do emerytury dla wnioskodawcy, a także o zasądzenie kosztów postępowania za wszystkie instancje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie przypomnieć należy, że wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., I UK 370/07, LEX nr 785533). W związku z tym może odnieść zamierzonego skutku zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a w konsekwencji Sąd Najwyższy jest – na

mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. - związany podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku. Dodać też trzeba treść wypełniająca ten zarzut jest nieadekwatna do przywołanego przepisu. Skoro dotyczy on oceny dowodów, zatem jego naruszenie nie może polegać na „dokonaniu niespójnej logicznie wykładni prawa”.

Z miarodajnych ustaleń Sądu drugiej instancji wynika, że wnioskodawca - w kluczowym dla spełnienia przesłanki 15-tu lat pracy w warunkach szczególnych okresie zatrudnienia w P. (od 6 października 1977 r. do 31 sierpnia 1988 r.) - wykonywał pracę na stanowisku cieśli, podczas której pracował przy wszystkich robotach ciesielskich podczas całego procesu budowy, w tym także, jeżeli była taka potrzeba, na wysokości.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego, między innym, w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych dla nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (czyli 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Artykuł 32 ust. 4 ustawy emerytalnej odsyła w zakresie przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku do dotychczasowych przepisów, którymi są przepisy rangi ustawy lub wydane na mocy delegacji ustawowej (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01, OSNAPiUS 2002 nr 10, poz. 243). Aktem prawnym normującym tę problematykę jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 czerwca 2004 r., P 17/03 (OTK-A 2004 Nr 6, poz. 57), odesłanie to powinno być odczytywane jako kierujące do rozporządzenia w zakresie, w jakim chodzi o ustalenie kwestii wskazanych w art. 32 ust. 4 ustawy, tj. wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tego artykułu przysługuje prawo do emerytury.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że przewidziane w art. 32 w związku z art. 184 ustawy emerytalnej prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym, jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022). Skoro przepisy art. 32 ust. 2 i 4 ustawy emerytalnej w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. uznają za pracę w szczególnych warunkach wyłącznie zatrudnienie przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, to oznacza to, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stale świadczenie pracy w warunkach narażających na szybszą utratę zdolności do zarobkowania wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r.,

III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152 i dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638). Nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022 oraz z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, gdy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, LEX nr 1001310).

Sąd Najwyższy podziela stanowisko Sądu Najwyższego przywołanie w przytoczonym przez Sąd Apelacyjny wyroku I UK 338/16, że podobieństwo rozmiaru narażenia cieśli budowlanych na szkodliwe warunki zatrudnienia właściwe dla pracowników zatrudnionych przy pracach przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości zostało uwzględnione w zarządzeniu resortowym tylko ze względu na pracę na wysokości. Jedynie zatem ten wyznacznik może decydować o zakwalifikowaniu pracy cieśli jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, i to pod warunkiem wykonywania pracy na wysokości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, jak wymaga się w § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Z przytoczonych ustaleń faktycznych wynika, że odwołujący się w spornym okresie nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w

warunkach szczególnych – jako cieśla na wysokości, którą można zakwalifikować pod poz. 5, działu V (w budownictwie), wykazu A – załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Chybiona jest argumentacja skarżącego odnośnie do pojęcia „praca na wysokości”. Wbrew jego twierdzeniom jej definicja znajduje się w § 105 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650). Według tego przepisu, pracą na wysokości jest praca wykonywana na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi (ust. 1). Zatem wysokość prac wykonywanych w budynku liczy się od podłogi. Jest to zresztą dość oczywiste, gdyż według propozycji skarżącego, zgodnie z którą „praca na wysokości oznacza wartość wysokościową budynku lub budowli”, każda praca w budynku byłaby pracą na wysokości.

Umknęło też uwadze skarżącego, że prace wymienione w wykazie C - załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., obowiązującym do 6 czerwca 1996 r. uprawniały jedynie do wzrostu emerytury i renty (zob. § 16), natomiast ich wykonywanie nie uprawniało do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ orzekł jak w sentencji.

as